VIIKONVAIHDE

PASSIPAIKALLA

Joutavan jäljillä

Virkamiehet heittivät hallintoministeri **Henna Virkkusen** (kok.) pöydälle esityksen, että valtionhallinnon ulkopuolelle lähtevälle ministerille määrätään vuoden karanteeni ennen uuteen tehtävään siirtymistä.

Pelätään, että yksityinen elinkeinoelämä hyötyy hankitusta asiantuntemuksesta. Eikö se ole tarkoituskin? Eivät Helsingin virkamiehet tätä maata lamasta nosta, vaikka Senaatintorilla päällään seisoisivat. Tuskin edes Virkkunen lähtee viemään tätä typeryyttä eteenpäin.

Ajatus kaatuu jo siihen järjettömyyteen, että ex-ministerille pitäisi maksaa vuoden palkka joutilaisuudesta. Sama palkallinen karanteeri koski myös ministerin poliittisia avustajia ja valtiosihteereitä.

Lähimenneisyydessä sääntö olisi merkinnyt esim. sitä, että tilapäisministerit **Jussi Järventaus** (kok.) ja **Raimo Tammilehto** (sit.) eivät olisi vuoteen saaneet palata siviilivirkoihinsa, Järventaus Suomen Yrittäjien toimitusjohtajaksi ja Tammilehto osuuspankkiin.

Jos ministeriksi sattuisi maatalousyrittäjä, hän ei kai saisi vuoteen täyttää EU-blanketteja.

Virkamiesten ketunhäntä

Taustalla loistaa tuttua virkamiesten juonittelua. Kansassa väreilevää politiikkavihaa käytetään sumeilematta hyväksi.

Julkisuus ei ole hyvällä katsonut, kun erityissektoriin perehtyneet virkamiehet ovat ottaneet virkavapautta ja pompanneet muutamaksi vuodeksi johonkin firmaan rahastamaan samoista asioista. Aiemmin katsottiin jopa hyödyksi, kun teorioihinsa kuivettunut virkamies hypähtää hetkeksi perehtymään elävään elämään.

Kaaderivirkamiehiä närästävät ministerien poliittiset avustajat ja valtiosihteerit. Näiden siviilityö on usein talouden tai palkansaajien etujärjestöissä. Ehdottamalla näille järjettömiä rajoituksia virkamiehet turvaavat edelleen oman mukavan asemansa.

Varkaiden asialla

Sveitsin kansa äänesti sitovasti muureja ulkorajoilleen. Poliitikoilta vaaditaan runsaasti luovuutta soveltaa kansanäänestyksen tulos käytäntöön.

Yhtä sekavaa seuraisi kansanäänestyksestä Suomessakin. Sen osoittaa järjestyksessä toinen eduskunnan käsittelyyn otettu kansalaisaloite ”Järkeä tekijänoikeuslakiin”.

Aloitteen monet oletukset ovat virheellisiä, sen sääntöehdotukset ovat epäselviä ja joskus ristiriidassa toistensa kanssa. Virallinen tiivistelmä ja sen mainonta eivät vastanneet aloitteen sisältöä, **Aino-Kaisa Pekonen** (vas.) murhasi tekeleen.

Emme halua, että musiikista, elokuvista jne. tulee suomalaispiraattien laillista riistaa, sanoi **Tuula Peltonen** (sd.). Aloite tarkoittaa samaa kuin laillistettaisiin varastetun tavaran ostaminen, hehkutti taiteilija **Mikko Alatalo** (kesk.).

Aloite menee varmasti nurin **Oras Tynkkysen** (vihr.) puolusteluista huolimatta. Hallitus aikoo kuitenkin uusia c-kasettien ajoilta periytyvän tekijänoikeuslain vielä keväällä. On ratkaistava, onko tekijällä omistusoikeus digitalisoituun omaisuuteen, tiivisti **Raija Vahasalo** (kok.).

Vaalivalvonta tukehtuu

Vaalirahoituslain toimivuudesta on nyt kokemuksia kaikenlaisten vaalien osalta. Pääsääntöisesti kansanedustajat ovat tyytyväisiä. Byrokratiaa halutaan luonnollisesti lisää.

Lain valvonta määrättiin aikoinaan valtiontalouden tarkastusvirastolle, mutta siihen ei annettu henkilökuntaa. Tarkastusvaliokunnan puheenjohtajan **Tuija Braxin** (vihr.) mukaan valvonta vie 3,5 henkilötyövuotta, mikä on pienelle virastolle aika paljon.

Onko todella valtiontalouden valvojalle järkevää ajankäyttöä painostaa nolla euroa vaaleihin käyttänyttä varavaltuutettua kertomaan yksityiskohtainen vaalibudjettinsa sakon uhalla?

Pirkko Ruohonen-Lerner (ps.) on ryhmänjohtajuuden menetettyään vapaa niuhottamaan sydämensä halusta. Hän haluaa ulottaa valvonnan myös niihin ehdokkaisiin, jotka eivät päässeet edes varalle.

PEKKA ALAROTU

MT 50 VUOTTA SITTEN – LA 15.2.

Metsäojia kaivettiin viime vuonna yli 17 000 km

Uudisojia kaivettiin v. 1963 metsäojitushankkeilla erilaisin menetelmin ennätysmäärä eli yli 17 000 kilometriä, kerrottiin Keskusmetsäseura Tapiosta. Kaivettu ojamäärä vastaa noin 86 000 hehtaarin hyötyalaa. Kun uusia ojitussuunnitelmia laadittiin lisäksi noin 122 000 hyötyhehtaaria vastaava määrä, kasvoi suunnitelmareservikin jälleen tuntuvasti. Sen ansiosta voitaisiin metsäojitustoimintaa laajentaa metsätaloutemme nykyisen kriisitilanteen edellyttämällä tavalla jo kuluvana vuonna, jos rahoitusongelmaan löydettäisiin tyydyttävä ratkaisu. Metsänparannusvaroin tehtyjen metsänviljelytöiden kokonaisala nousi noin 14 800 hehtaariin eli 1 300 hehtaaria edellisen vuoden saavutusta suuremmaksi. Taimia käytettiin yli 20 miljoonaa kappaletta ja siemeniä yli 3 000 kiloa.

Käpälämäessä annetaan nuorelle aikaa

Yrittäjät Päivi ja Antti Lapinoja ehtivät pyörittää Käpälämäen lastensuojeluyksikköä Kokkolan Marinkaisissa seitsemän vuotta. Nyt Käpälämäki on uuden edessä.

Antti ja Päivi Lapinoja taluttavat shetlanninponi Siiriä. Lapset ovat kuiskutelleet ponin korviin monet salaisuudet ja pettymykset.

KOKKOLA

”Uusi lastensuojelulain muutos suosii perhehoitoa, huostaan otettujen lasten sijoittamista yksityisiin koteihin. Tällaisia pieniä lastensuojeluyksiköitä tarvitaan tällä hetkellä vähemmän”, **Antti Lapinoja** taustoittaa.

Käpälämäen lastensuojeluyksikön toimintatapa oli perhekodin ja lastenkodin välimuoto. Lapinojien omat lapset kasvoivat samassa nipussa, mutta oma koti oli kuitenkin erikseen pienen metsikön takana. Ulkopuolisia työntekijöitä Käpälämäessä oli useita.

Viimeiset vakituisesti talossa asuneet nuoret muuttivat kyynelten saattelemina uusiin koteihin viime syksynä.

Yrittäjillä on teologin koulutus, jota kumpikin parhaillaan täydentää. **Päivi Lapinoja** opiskelee sosiaalityötä ja Antti lähihoitajaksi. Pariskunta haluaa vahvistaa omaa ammattitaitoaan Käpälämäen muuttuneessa tilanteessa.

”Meidän jengi”

Käpälämäessä totutellaan uuteen elämään ja rakennetaan uutta toimintaa. Yhteinen, nuorten kanssa vietetty aika on tärkeää, vaikka arki on muuttanut muotoaan.

”Nyt Käpälämäen perhetalo tarjoaa avohuollon sosiaalipalveluita: nuorten jälkihuoltoa ja tukihenkilötoimintaa, perhe- ja kehitysvammatyötä, periodihoitoa sekä sijaisvanhempien työnohjausta”, Päivi luettelee.

Käytännössä työntekijät tapaavat nuoria ensisijaisesti heidän omassa elinympäristössään. Viikonlopun tullen Käpälämäen tupa herää eloon, kun nuoret tulevat taloon.

Säännöllisesti pienryhmissä Käpälämäkeen kokoontuvista nuorista on tullut hyviä ystäviä. ”Meidän jengi”, joka pitää huolta toisistaan.

”Työmme on aivan erilaista kuin ennen. Teki kipeää luopua siitä mitä oli”, Päivi toteaa. Ilon aiheitakin on ilmaantunut.

”Nyt meillä on enemmän juhlia kuin ennen. Kun nuoret tulevat tänne vain viikonlopuksi kerrallaan, haluamme järjestää enemmän jotakin erityistä.”

Kahlittu aikuisuus

Lapinojat arvostelevat lastensuojelulain henkeä.

”Sinä aikana, kun me olemme tehneet tätä työtä, on tullut jatkuvasti elämälle vieraita lakimuutoksia, joiden lähtökohtana on väärinkäytösten estäminen. Monissa tilanteissa joudutaan toimimaan väärällä tavalla lasten ja nuorten ehdoilla. Nuoret voivat sanella aivan käsittämättömiä asioita”, Antti pohtii.

”Väärintekemisen pelko kahlitsee aikuisten toimintaa.”

Antti haluaisikin perustaa ”aikuisuuden liikkeen”, jotta aikuinen osaisi ja uskaltaisi olla aikuinen. Tehdä ratkaisuja ja vetää rajoja.

Mutkikas polku

Lapinojan perhe muutti Marinkaisiin Vihannista 90-luvun puolivälissä kierreltyään sitä ennen monella paikkakunnalla.

”Ihailimme vuosia vanhoja taloja ja tiesimme tarkasti, mitä haluamme. Antti osti tämän talon 1995 minun näkemättäni”, Päivi kertoo.

”Muutamaa vuotta myöhemmin meistä alkoi vähitellen tuntua siltä, että Marinkainen on meille nukkumalähiö. Valtaosa perheen arjesta pyöri Kokkolassa: Antin työ, isompien lasten koulu ja harrastukset. Päätimme rakentaa Kokkolan keskustan lähelle ja minäkin sain sieltä töitä”, Päivi kertoo.

Mutta pinnan alla kyti. Päivi oli haaveillut lapsesta asti maatilalla sijaitsevasta yhteisöstä, joka olisi esimerkiksi lastenkoti. Oli hän maininnut asiasta Antillekin. Kerran hän Helsingissä kommentoi remuavaa nuorisojoukkoa: ”Meillä on joskus koti tuommoisille huligaaneille.”

Elämä yllättää

Antti kyllästyi marssimaan välituntivalvojana kahvimuki kourassaan pitkin koulun käytäviä. Piti pysähtyä miettimään, mitä haluaa oikeasti tehdä. Suvussa ei ollut yhtään yrittäjää eikä Antti ollut tietääkseen edes nähnyt yhtään elävää sosiaalityöntekijää. Antti alkoi ottaa asioista selvää, luki paljon, soitteli viranomaisille ja tutustui lastensuojelun kiemuroihin.

”Kun muistelen, millainen huithapeli opiskelijapoika Antti oli, olen aivan hämmästynyt siitä, kuinka tarkka yrittäjä tuossa vieressäni istuu. Elämä yllättää”, Päivi nauraa.

”Talo Kokkolaan Kirkonmäelle valmistui talvella 2005. Samana keväänä kauha painui maahan Marinkaisissa. Päätimme perustaa Käpälämäen, yksityisen lastensuojeluyksikön. Vanhan talon viereen rakennettiin uusi puoli kodiksi tänne tuleville lapsille. Sillä tiellä olemme edelleen.”

Muutoksen pyörteissä Käpälämäen yrittäjien usko tulevaisuuteen on vahva.

JOHANNA RANTANEN

PÄIVI KARJALAINEN

”Meillä on enemmän juhlia kuin ennen. Nuoret tulevat tänne nyt vain viikonlopuksi kerrallaan, haluamme järjestää jotakin erityistä”, Päivi Lapinoja kertoo.

Vanhemmuuden palikkaleikki

Kasa palikoita pöydällä. Iso harmaa palikka pohjalla on kivijalka: sitoutuminen. Sen päälle rakentuu kokonainen talo, jonka rakennusaineina ovat riidat, tunteet, seksuaalisuus, teot, sanat, luottamus ja anteeksianto. Kaiken kattona suuri rakkauspalikka.

Päivi ja **Antti Lapinoja** ovat ottaneet vanhemmuuden pohtimisen työkaluksi vanhemmuuden palikat, jotka ovat sovellutus Kirkkohallituksen muutama vuosi sitten lanseeraamista parisuhteen palikoista. Vanhemmuuden palikkapakki on sama, mutta näkökulma toinen.

Lapinojat ovat kouluttaneet myös kuntien sosiaalipuolen perhetyöntekijöitä palikoiden käyttöön.

”Palikkakasa on hyvä työkalu. Se auttaa pilkkomaan omaa vanhemmuuttaan pienempiin palasiin. Kun vanhempana menee lapsen tai nuoren kanssa huonosti, on tavallista, että mielen valtaa ajatus siitä, että aivan kaikki on huonosti ja pitää itseään täysin epäonnistuneena vanhempana. Silloin kannattaa pysähtyä vanhempana itsensä äärelle ja tarkastella vanhemmuuttaan pala palalta”, Päivi Lapinoja neuvoo.

”Kun hakee itselleen voimaa niistä ihan arkisista asioista, jotka omassa kodissa on suurin piirtein kunnossa, niin on voimia käydä sen lahon palikan kimppuun”, Päivi kuvailee. Hän tietää itsekin viiden lapsen äitinä, etteivät kaikki palikat ole aina järjestyksessä.

Annetaan lapsen kasvaa

Antti Lapinoja arvostaa mummoltaan periytynyttä viisautta, jonka mukaan lapsen annetaan kasvaa. Monenlaisista lähtökohdista kasvaa kunnollisia nuoria ja aikuisia.

Lasten vanhemmille voi olla helpotus katsella rooliaan palikka kerrallaan.

”Vanhemmuus on sitä, että uskaltaa olla aikuinen, asettaa rajoja, tuottaa pettymyksiä ja sietää nuoren loukkauksia vaikeissakin tilanteissa.”

”Vanhemmuus on toistoa, toistoa, toistoa ja läsnäoloa. Nuoreen täytyy luottaa, sillä ihminen on kehuvetoinen kone, ja nuori haluaa yleensä olla luottamuksen arvoinen. Toisinaan tulee sitten vastaan tilanteita, joissa tämä ei päde ja asioihin täytyy puuttua.”

Murrosikä on onneksi vaihe, joka useimmilta menee ohi, Lapinojat vakuuttavat.

JOHANNA RANTANEN